

ЭКОНОМИКА ЖӘНЕ ҚҰҚЫҚ

ЭКОНОМИКА И ПРАВО

FTAMP 06.73.75

**Альдешова С.Б., Дарискалиева М.С., Адиетова Э.М.,
Салауатұлы Н.**

Х.Досмұхамедов атындағы Атырау мемлекеттік университеті
Атырау қ., Қазақстан Республикасы

samalab_79@mail.ru

«АТФ БАНК» АҚ-НЫҢ ТҰРҒЫНДАРДЫ НЕСИЕЛЕНДІРУ ЖҮЙЕСІН ТАЛДАУ

Аңдатпа

Таңдалған мақала тақырыбының өзектілігі несие беру әрбір коммерциялық банк қызметінің ажырамас бөлігі болып саналатындығымен байланысты. Тұрғындарды банктік несиелендіру мемлекеттің экономикалық тұрақтылығының ажырамас элементі, ұлттық экономиканың өсуін жеделдетудің, мемлекет тұрғындарының банктің жоғары сапалы қызметтеріне артып отырған сұранысын ұсынудың маңызды шарты болып саналады.

Бұл ретте тұрғындарға несие беру ішкі сұранысты қалыптастырудың жаңа деңгейіне көшу рәсімін ынталандыруға мүмкіндік береді, бұл өз кезегінде жылжымайтын мүлік объектілеріне, көліктерге және өзге де тұтыну тауарларына ішкі сұранысты жандандыруға әкеледі.

Негізгі сөздер: банктік несиелендіру, несие, ипотекалық несие, тұтынушылық несие, банктік несие, активтер, міндеттемелер, меншікті капитал

Ұлттық экономиканы қалыптастырудың басты талаптарының бірі-мемлекет тұрғындардың несиелік ресурстарға кең қол жеткізуі үшін әлеуетті қалыптастыру болып табылады. Мемлекетте экономиканың қалыптасуы, өндірістің өсуі тауарлардың, жұмыстардың, көрсетілетін қызметтердің көлемінің артуына алып келеді, бірақ мемлекет тұрғындарының әл-ауқатын жетілдіруге қарамастан, өнімге деген сұраныс ұсыныстан әлі де алшақтықты сақтап келеді.

Осымен бір мезгілде тұрғын үй құрылысы мәселелері және мемлекет халқын тұрғын үймен қамтамасыз ету проблемалары ипотекалық несиелендіруге сұраныстың өсуіне алып келеді. Ипотекалық кредиттердің өсіп келе жатқан көлеміне қарамастан, тұрғын үйге қол жеткізу жөніндегі мемлекеттік бағдарламаны шешу мақсатында олардың көлемі әлі де

жеткіліксіз. Көптеген коммерциялық банктер негізді несиелендіруге толық көлемде дайын бола алмайды және банктің несиелік тәуекелінің ұлғаюы есебінен оның мөлшерін арттыруы тиіс, мұның салдарынан банктердің өздерінің тұрақсыздығына әкеп соғады [1].

01.01.2018 жылғы жағдай бойынша ҚР банк секторы нарығының активтері 24 221 млрд. теңгеге жетті (немесе 72,9 млрд. АҚШ доллары). ЕДБ активтерінің қысқаруы 2016 жылға қарағанда 5,2%-ға жетті және негізінен несие қоржынын 19,5% - ға қысқарту есебінен пайда болды («Казкоммерцбанк» АҚ, «BankRKB» АҚ коммерциялық банктер қоржындарының қысқаруына байланысты).

1-кесте. Қазақстанның банк секторының негізгі көрсеткіштері, млрд. теңге

	2016		2017		2018		Өзгерісі 2018/2017	
	сомасы	үлесі	сомасы	үлесі	сомасы	үлесі	сомасы	үлесі
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Активтер	23 780	100%	25 557	100%	24 221	100%	-1 336	-5,2%
Несиелер	15 554	65%	15 511	61%	13 591	56%	-1 920	-12,4%
Экономикадағы несиелер**	12 674	53%	12 859	50%	12 705	52%	-154	-1,2%
ЗТ несиелері	8 511	67%	8 817	69%	8 164	64%	-653	-7,4%
ЖТ несиелері	4 164	33%	4 042	31%	4 541	36%	499	12,3%
- ипотекалық	901	22%	983	24%	1 097	24%	113	11,5%
- тұтынушылық	2 617	63%	2 537	63%	2 923	64%	386	15,2%
Міндеттемелер	21 290	90%	22 716	89%	20 691	85%	-2 025	-8,9%
Депозиттер***	15 605	66%	17 269	68%	16 681	69%	-588	-3,4%
ЗТ депозиттері	8 720	56%	9 361	54%	8 454	51%	-907	-9,7%
ЖТ депозиттері	6 886	44%	7 908	46%	8 227	49%	319	4,0%
Меншікті капитал	2 490	10%	2 841	11%	3 091	13%	250	8,8%

Ескерту – дереккөздерден алынды

2018 жылдың соңында ЕДБ жалпы несиелік қоржыны 13 591 млрд.теңгеге жетті (немесе 40,9 млрд. АҚШ доллары). Экономикадағы несиелендіру мөлшері (ҚР резиденттеріне қатысты) 2018 жылы 12 705 млрд. теңгеге (немесе 38,2 млрд. АҚШ доллары) жетті, бір жыл ішінде заңды тұлғаларға берілетін несиелердің 7,4%-ға азаюына, жеке тұлғаларға берілетін несиелердің 12,3% -ға артуына байланысты 1,2% - ға қысқарды. Осылайша, Қазақстанның несие беру нарығы зерттелген кезеңде көрсетілді [2].

ЕДБ жалпы міндеттемелері 01.01.2018 жылы 20 691 млрд. теңгеге (немесе 62,3 АҚШ доллары) жетіп, 8,9% - ға қысқарды. Қорландыру базасының іргетасына клиенттердің қаражаты кірді, олардың үлесі екінші деңгейдегі банктердің міндеттемелерінде 69% - ға жетті (2017 жылы 68%).

Екінші деңгейдегі банктер клиенттерінің ресурстары 2018 жылы 16 681 млрд. теңгеге (немесе 50,2 млрд. АҚШ доллары) жетті, 2017 жылға қатысты 3,4%-ға қысқарды. ЕДБ клиенттері қаражатының азаюы заңды тұлғалар ресурстарының азаюы (-9,7%), сондай-ақ жеке тұлғалар ресурстарының 4,0% - ға артуымен байланысты.

2016-2017 жж. ішінде реттеуші функциялары ЕДБ заңды, жеке тұлғалардың депозиттерін долларландырудың өсуін тоқтатып, сондай-ақ ЕДБ жеке тұлғалардың ашық депозиттері бойынша ең тиімді сыйақы мөлшерлемесінің ҚҚГ ұсынатын депозиттерінің көмегімен ұлттық валютада 14% - ға, шетел валютасында 1% - ға дейін өсуін өзгертуге мүмкіндік берді [3].

Нәтижесінде, ҚР Ұлттық Банкінің ақпараты бойынша, Қазақстанның банк жүйесіндегі долларлану деңгейі 2018 жылдың қорытындысы бойынша 2016 жылдың соңына 54,5% - дан 47,7% - ға дейін төмендеді.

2-кесте мәліметтерінен көріп отырғанымыздай, корпоративтік клиенттерге берілген несиелер көлемі 2017 жылмен салыстырғанда бөлшек клиенттерге берілген несиелер көлеміне қарағанда баяу қарқынмен өсуде.

2-кесте. Банктің несиелік қоржынының серпіні, мың теңге

Көрсеткіштер	2016	2017	2018	Өзгерістер (+,-)	
				2017/2016	2018/2017
1	2	3	4	5	6
Корпоративтік клиенттерге берілген несиелер	794957991	777795415	838904479	98,8	107,9
Бөлшек клиенттерге берілген несиелер					
Ипотекалық несиелер	60839237	64200029	64343510	105,5	100,2
Кепілсіз тұтынушылық несиелер	85608015	51816732	81185500	60,5	156,7
Кепілдік тұтынушылық несиелер		51351280	47490459		92,5
Көліктер сатып алуға несиелер	2276439	2104859	1911514	92,5	90,8
Бөлшек клиенттерге берілген несиелер, барлығы	148723691	169472900	194930983	114,0	115,0
Ескерту: дереккөздерден алынды					

Бөлшек несие беру көлемі 2018 жылы 194930983 мың теңгеге немесе 2017 жылмен салыстырғанда 15% - ға немесе 2017 жылы 2016 жылмен салыстырғанда 14% - ға жетті. Несиелендіру көлемі абсолюттік мәнде 2017 жылмен салыстырғанда 25458083 мың теңгеге өсті[4].

Бөлшек несиелендіру құрылымында 2018 жылы кепілсіз тұтынушылық несиелендіру 56,7% - ға аса қарқынмен өсуде. 2017 жылмен салыстырғанда ипотекалық несие беру 0,2% - ға аз қарқынмен өсуде. Кепілдік тұтынушылық несиелер 2017 жылмен салыстырғанда 7,5% - ға, көлік сатып алу несиелері 9,8% - ға азайды.

Бүгінде АҚ нарықтың барлық басты сегменттеріне қызмет көрсетуді жүзеге асырады. АТФБанктің ең көп қатысуы жеке тұлғалар сегментінде - 18,9%, басқалары-18,9%, көтерме сауда – 16,9%, жылжымайтын мүлік – 12,7% байқалады.

2014-2017 жылдары АҚ басшылығының шешіміне сәйкес, қалыптастырылған провизиялар көлемінде 360 күннен артық төлем мерзімі өтіп кеткен құнсызданған несиелік берешектің қомақты мөлшерін есептен шығару жүзеге асырылды, бұл несиелердің баланстық құнының, оның ішінде несие сапасының дәрежесі бойынша оларды жіктеуге және мерзімі өткен

берешекті кезеңдер бойынша беруге әсер етті. Клиенттерге берілген қарыздар, егер қарыздар бойынша борыштарды өндіріп алу мүмкін болмаған жағдайда, ішінара не толық есептен шығарылады[5].

АТФБанктің клиенттерге берілген ипотекалық несиелерінің сапасы 3-кестеде көрсетілген және ипотекалық несиелердің өсу қарқыны 2017 жылмен салыстырғанда (2017 жылмен салыстырғанда 0,2% - ға) тұтастай өзгермегенін көрсетеді. [6].

3 – кесте. Клиенттерге берілген ипотекалық несиелердің сапасы, мың теңге

көрсеткіштер	2016	2017	2018	Өзгерістер (+,-)	
				2017/2016	2018/2017
1	2	3	4	5	6
Мерзімі өтпеген	41318037	42420097	45407463	102,7	107,0
30 күнге дейін мерзімі өткен	1749125	1427671	1051579	81,6	73,7
30-89 күнге дейін мерзімі өткен	1114470	733903	843197	65,9	114,9
90-179 күнге дейін мерзімі өткен	1154137	1267749	762629	109,8	60,2
180-360 күнге дейін мерзімі өткен	1059868	2605142	780772	245,8	30,0
360 күннен жоғары мерзімі өткен	14443600	15748467	15497870	109,0	98,4
Несиелер барлығы	60839237	64200029	64343510	105,5	100,2
Ескерту – дереккөздерден алынды					

Мерзімі өтіп кеткен несиелер сомасы 2017 жылмен салыстырғанда 7% - ға өсті, 30 күнге дейін мерзімі өтіп кеткен несиелер сомасы 26,3% - ға қысқарып, 30-89 күнге дейін мерзімі өтіп кеткен несиелер 14,9% - ға өсті, 90-179 күнге дейін мерзімі өтіп кеткен несиелер 39,8% - ға, 180-360 күнге дейін мерзімі өтіп кеткен несиелер 70% - ға ұлғайып, 360 күннен астам мерзімге мерзімі өтіп кеткен несиелер 2017 жылмен салыстырғанда 1,6% - ға азайды.

4 – кесте. Клиенттерге берілген тұтынушылық несиелердің (кепілсіз) сапасы, мың теңге

Көрсеткіштер	2016	2017	2018	Өзгерістер (+,-)	
				2017/2016	2018/2017
1	2	3	4	5	6
Мерзімі өтпеген	-	46696703	71409661		152,92
30 күнге дейін мерзімі өткен	-	2075878	3083981		148,56
30-89 күнге дейін мерзімі өткен	-	518078	1248149		240,92
90-179 күнге дейін мерзімі өткен	-	507818	1268576		249,81

180-360 күнге дейін мерзімі өткен	-	975540	1410503		144,59
360 күннен жоғары мерзімі өткен	-	1042715	2764630		265,14
Несиелер барлығы	-	51816732	81185500		156,68
Ескерту – дереккөздерден алынды					

4-кестеде көрсетілген АТФБанктің клиенттеріне берілген тұтынушылық несиелердің (кепілсіз) сапасы төмендегілерді көрсетеді: мерзімі өтпеген несиелер 2017 жылмен салыстырғанда 52,9% - ға өсті, мерзімі 30 күннен аз мерзімге кешіктірілген несиелер 48,5% - ға ұлғайды, мерзімі 30-89 күн мерзімге кешіктірілген несиелер 140% - ға ұлғайды, 90-179 күн мерзімге кешіктірілген несиелер 149% - ға ұлғайды, 180-360 күн мерзімге кешіктірілген несиелер 44,5% - ға ұлғайды.

5 – кесте. Клиенттерге берілген тұтынушылық несиелерінің (кепілдік) сапасы, мың теңге

Көрсеткіштер	2016	2017	2018	Өзгерісі (+,-)	
				2017/2016	2018/2017
1	2	3	4	5	6
Мерзімі өтпеген	66709761	34489372	30031501	51,7	87,1
30 күнге дейін мерзімі өткен	3296069	2712031	530994	82,3	19,6
30-89 күнге дейін мерзімі өткен	1267701	507442	4802512	40,0	946,4
90-179 күнге дейін мерзімі өткен	1656523	2357449	311475	142,3	13,2
180-360 күнге дейін мерзімі өткен	1012467	875852	273694	86,5	31,2
360 күннен жоғары мерзімі өткен	11665494	10409134	11540283	89,2	110,9
Несиелер барлығы	85608015	51351280	47490459	60,0	92,5
Ескерту – дереккөздерден алынды					

5-кестеде көрсетілген АТФбанк АҚ клиенттеріне берілген тұтынушылық несиелерінің (кепілдік) сапасы мыналарды көрсетеді: мерзімі өтпеген тұтынушылық несиелердің сомасы 2017 жылмен салыстырғанда 12,9% - ға азайды, 30 күннен аз мерзімге мерзімі өткен тұтынушылық несиелердің сомасы 80,4% - ға азайды, 30-89 күн мерзімге мерзімі өткен тұтынушылық несиелердің сомасы 846% - ға ұлғайды, 90-179 күн мерзімге мерзімі өткен тұтынушылық несиелердің сомасы 86,8% - ға азайды, 180-360 күн мерзімге мерзімі өткен несиелер 68,8% - ға қысқарды. Ал тұтынушылық несиелердің жалпы сомасы 7,5%-ға қысқарды.

6-кестеде көрсетілген клиенттерге берілген «АТФбанк» АҚ көліктерді сатып алуға берілген несиелердің сапасы осы несие тобы бойынша соманың өткен жылмен салыстырғанда 9,2% - ға төмендегенін көрсетеді.

6 – кесте. Клиенттерге көліктерді сатып алуға берілген несиелердің сапасы, мың теңге

Көрсеткіштер	2016	2017	2018	Өзгерістер (+,-)	
				2017/2016	2018/2017
1	2	3	4	5	6
Мерзімі өтпеген	1904500	1774388	1637551	93,2	92,3
30 күнге дейін мерзімі өткен	21533	23751	7315	110,3	30,8
30-89 күнге дейін мерзімі өткен	11803	7010	3867	59,4	55,2
90-179 күнге дейін мерзімі өткен	11140	1563	2415	14,0	154,5
180-360 күнге дейін мерзімі өткен	29509	27811	10688	94,2	38,4
360 күннен жоғары мерзімі өткен	297954	270336	249678	90,7	92,4
Несиелер барлығы	2276439	2104859	1911514	92,5	90,8
Ескерту – дереккөздерден алынды					

Кестеде көрсетілген деректер бойынша, көлік сатып алуға мерзімі өтпеген несиелердің сомасы 2017 жылмен салыстырғанда 7,7% - ға азайды, мерзімі 30 күннен аз мерзімге мерзімі өткен несиелер 69,2% - ға азайды, мерзімі 30-89 күнге мерзімі өткен несиелер 44,8% - ға азайды, 90-179 күнге мерзімі өткен несиелер 54,5% - ға ұлғайды, 180-360 күнге мерзімі өткен несиелер 61,6% - ға азайды, 360 күннен астам мерзімі өткен несиелер 7,6%-ға қысқарды.

7-кесте. Мерзімі өткен берешектер үлесі

Көрсеткіштер	2016	2017	2018	Өзгерістер (+,-)	
				2017/2016	2018/2017
1	2	3	4	5	6
Көліктерді сатып алу	13,1	12,8	13,1	97,7	102,3
Тұтынушылық несиелер (кепілдік)	13,6	20,2	24,3	148,5	120,3
Тұтынушылық несиелер (кепілсіз)	-	2,0	3,4		170,0
Ипотекалық несиелер	23,7	24,5	24,0	103,4	98,0
Ескерту – дереккөздерден алынды					

7-кестелердің деректерінен көрініп тұрғандай, мерзімі өткен берешектің үлесі 360 күннен астам тұтыну несиелері (кепілсіз) бойынша 2017 жылмен салыстырғанда 70% - ға, содан кейін тұтыну несиелері (кепіл) бойынша 20,3% - ға өсуде. Мерзімі өткен несиелер ипотекалық кредит беру сегментінде 2% - ға азаюы байқалады, мерзімі өткен төлемдер үлесінің шамалы өсуі көліктерді сатып алуды несиелендіру бойынша байқалады.

Банк несиелік тәуекелді басқару тұжырымдамасына ие, АТФБанк стратегиясына жауап береді және қарыз алушының банктік несиелік саясатта рұқсат ету шарттары мен сипаттамаларын анықтау әдісімен, оның ішінде бір қарыз алушыға, қарыз алушылар тобына, бизнес секторына, экономика саласына, несие беру өніміне, оның ішінде несиелік тәуекелдің шекті дәрежесін бақылауды жүзеге асыру әдісімен несие беру тәуекелін тиімді анықтауға, айқындауға, мониторингілеу және бақылау жүйесіне кепілдік береді [7].

АТФБанктің Несиелік тәуекелдерін басқару тұжырымдамасы банкте тәуекелдерді басқару жүйесін дамыту және ҚР Ұлттық Банкінің ЕДБ үшін ішкі бақылауды жүзеге асыру ережесінің №29 талаптарына сәйкес құрылған. АҚ несиелік тәуекелдің шекті дәрежелерін белгілеуді, мониторингілеуді және бақылауды қамтамасыз ететін үдерістер мен операциялар жақсартылды. Бұдан басқа, АҚ Базель стандарттарына сәйкес тәуекелдердің басқа түрлері бойынша шекті деңгейді басқару құралдарын табысты қолданады.

АҚ-да уәкілетті органдардың, бөлімдердің ашық құрамы және банкке берілген несиелік өтінімдер бойынша шешімдерді қарау мен қабылдаудың икемді тұжырымдамасы, банктегі несиелік өтінімдерді басқарудың автоматтандырылған электрондық жүйесі құрылған, бұл талап етілетін сома мен несиелік өтінімнің қиындығына байланысты орналасқан АҚ-ның шалғай бөлімшелерінен, сондай-ақ АТФБанктің бас кеңсесінде де қарауға және дауыс беруді жүзеге асыруға мүмкіндік береді.

Барлық берілген несиелік өтінімдер бойынша банктегі шешімдерді коммерциялық банктің филиалдарында және оның бас кеңсесінде құрылған несиелік дирекциялар қабылдайды.

Көрсетілген несиелік дирекциялардың, оның ішінде АҚ-мен ерекше өзара қарым-қатынастармен байланысты тұлғалармен жасалған мәмілелер бойынша өкілеттігінен асатын несиелік өтінімдердің мөлшері несиелік комитеттің коммерциялық банктің алдын ала қарауын және кейіннен банктің Директорлар кеңесінің реттеушінің шарттарымен келісуімен растауын талап етеді. Осы несиелік комитет Банк басқармасы бар болған кезде арнайы құрылған алқалы орган болып саналады [8].

АҚ қорытындыларды қабылдау, несиелердің белгілі бір лимиттерінің объективтілігін арттыру және несиелік қоржынның сапасын бақылау бойынша мүмкіндіктерді шоғырландыру тәуекелін қысқарту үшін коммерциялық банк филиалдарының несиелік дирекцияларының несиелік мүмкіндіктерінің лимиттерін белгілеу, анықтау және бақылау рәсімі құрылды [9].

Осылайша, жоғарыда айтылғандарды ескере отырып мынадай қорытынды жасауға болады.

«АТФБанк» АҚ 1995 жылғы маусымда құрылды және ҚР ҰБ «Алматы сауда-қаржы банкі» ЖАҚ ретінде тіркелді. 2018 жылы таза пайыздық табыс 46 617 млн. теңгеге жетті, 2017 жылмен салыстырғанда 1,3% - ға, 2016 жылмен салыстырғанда 2017 жылы 46 028 млн. теңгеге немесе 66,6% - ға

өсті. 2018 жылы таза комиссиялық кіріс 12192 млн. теңгеге немесе 2017 жылмен салыстырғанда 11,1% - ға өсті, операциялық кірістер 2017 жылмен салыстырғанда 120,1% - ға немесе 72658 млн. теңгеге ұлғайды, таза пайда 258% - ға немесе 12458 млн. теңгеге, меншікті капитал 18,8% - ға немесе 17679 млн. теңгеге ұлғайды. RoAE коэффициенті 5,3% - дан 16,8% - ға дейін өсті. Көрсетілген көрсеткіштердің тек активтері 2017 жылмен салыстырғанда 8,8% немесе 128169 млн. теңгеге азайды. «АТФБанк» АҚ активтердің, несиелік ресурстардың және ашық депозиттердің көлемі бойынша Республиканың ең ірі коммерциялық банкінің топ-10 құрамына батыл кіреді. «АТФБанк» АҚ қалыптасуының тұрақты серпініне байланысты ҚР ЕДБ ірі банктерінің санына кіреді.

2017 жылдың қорытындысы бойынша шоғырландырылған қаржылық есептілікке сәйкес банктің таза пайдасы 17,3 млрд. теңгені құрады. Өткен жылдың ұқсас көрсеткішімен салыстырғанда пайда өсімі 258% - ды құрады. Осылайша, Банктің қаржылық нәтижесінің оң серпінінің сақталуы байқалады.

Барлық басты бизнес-көрсеткіштер бойынша банк сенімді өсімге қол жеткізді. Бұл клиентке бағытталу, өзгермелі нарықтық талаптарға жылдам барабар әсерлесу, қойылған мақсаттарды жүзеге асыруға бағытталған банктің жоғары кәсіби және ұйымшыл қызметкерлерінің қызметі сияқты бірнеше шарттар ықпал етті [10].

АТФБанктің корпоративтік клиенттерге берілген несиелерінің көлемі бөлшек клиенттерге берілген несиелердің көлеміне қарағанда 2017 жылмен салыстырғанда баяу қарқынмен өсіп келеді. Бөлшек несие беру көлемі 2018 жылға қарай 194930983 мың теңгеге немесе 2017 жылмен салыстырғанда 15% - ға немесе 2017 жылы 14% - ға жетті. Абсолюттік мәнде 2017 жылмен салыстырғанда несиелендіру көлемі 25458083 мың теңгеге өсті. АТФБанктің ең көп қатысуы жеке тұлғалар сегментінде - 18,9%, басқалары-18,9%, көтерме сауда – 16,9%, жылжымайтын мүлік – 12,7% байқалады.

АҚ-ның 360 күннен астам мерзімі өткен берешегінің үлесі 2017 жылмен салыстырғанда тұтынушылық несиелер (кепілсіз) бойынша 70% - ға, содан кейін тұтынушылық несиелер (кепіл) бойынша 20,3% - ға өсуде. Мерзімі өткен несиелер ипотекалық несие беру сегментінде 2% - ға аз байқалады, мерзімі өткен төлемдер үлесінің шамалы өсуі көліктерді сатып алуды несиелендіру бойынша байқалады.

Әдебиеттер тізімі:

1. Абуталипов М., Розукулов У. Вопросы совершенствования оценки и снижения кредитного риска // Деньги и кредит, №10, 2016. - С.27
2. Электронный ресурс. Сайт Национального банка РК. Интернет-источник. nationalbank.kz
3. Ахметова А. Роль системы гарантирования вкладов населения в процессе увеличения депозитной базы банков второго уровня // Банки Казахстана, №11, 2016. - С.31.

4. Электронный ресурс. Сайт АО «АТФ банк». Интернет-источник. <https://www.atfbank.kz/>
5. Исакова З.Д. Перспективы развития банковской системы Республики Казахстан. // Банки Казахстана, № 4, 2016. - С.13.
6. Годовая отчетность АО «АТФбанк» за 2015-2018 год
7. Касенова Р.А. Усилить регулирование деятельности коммерческих банков в Казахстане // Банки Казахстана, № 2, 2017. - С. 45.
8. Ильясов К.К. - Финансово-кредитные проблемы развития экономики Казахстана / Алматы: Білім, 2017. - С.240.
9. Утепкалиева К.М., Кужаниязова Ж.О. Система внутреннего контроля и управления рисками в коммерческом банке // Вестник Атырауского государственного университета им. Х.Досмухамедова, №1(40), 2016. - С.206-211.
10. Финансовая отчетность АО «АТФбанк» за 2015-2018 год

FTAMP 06.73.55

Дарискалиева М.С., Канатова А.Ж., Бауыржанова А.Б.

Х.Досмұхамедов атындағы Атырау мемлекеттік университеті
Атырау қ., Қазақстан Республикасы

a.kanatova@asu.edu.kz

ҚАЗАҚСТАН БАНКТЕРІНДЕГІ БӨЛШЕК ҚЫЗМЕТ КӨРСЕТІЛІМДЕРІН ҰЙЫМДАСТЫРУ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ МЕН ҚАЗІРГІ ҮРДІСІ

Аңдатпа

Мақалада коммерциялық банктердегі бөлшек банктік қызмет көрсетілімдерінің мәні және халыққа банктік қызмет көрсетулерді жетілдіру бойынша ұсыныстар берілген, бантің бөлшек қызмет көрсетілімдерінің дамуына ықпал ететін факторлар жүйеленген. Сонымен қатар, Қазақстандағы банктердің жеке тұлғаларды несиелеу және төлемдік қызмет көрсетілімдерінің жай-күйі талданған.

Негізгі сөздер: Банктік бөлшек бизнес, жеке тұлғаларды несиелеу, бөлшек сауда сегменті, интернет-банкинг, қашықтан банктік қызмет көрсету, төлем карталарымен операциялар, стандартталған өнім.

Қазақстанның банк секторын дамыту үдерісінде көптеген банктер тек корпоративтік банктерден әмбебап банктерге жол жүріп өтті немесе өтіп жатыр, олардың қызметінде бөлшек бизнес маңызды рөл атқарады. Көптеген банктердің бөлшек бизнесін дамыту жолының басталуы корпоративтік-бөлшек операциялардан, яғни корпоративтік клиенттердің жалақы жобаларына қызмет көрсетуден басталды.